

Teologická
fakulta
Faculty
of Theology

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Oponentský posudek diplomové práce

Moniky Koptýšové

Fenomény filosofie výchovy - edukace

Formální a jazyková stránka:

Práce obsahuje 76 stran textu. Svým rozsahem odpovídá požadavkům TF JU. Text je dělen do kapitol a podkapitol 1. a 2. řádu. Členění je logické, pouze v empirické části práce slouží spíše popisu plánu výzkumu.

Autorka cituje v textu celkem 49 odborných zdrojů, z nichž se ovšem v textu neustále vrací pouze přibližně k 10 autorům, jejich publikace jsou pro obor filosofie výchovy stěžejní. Cizojazyčnou literaturu nepoužívá.

Seznam literatury je zpracován přehledně a odpovídá mezinárodním citačním normám.

V textu cituje autorka korektně.

V práci se prakticky nevyskytují gramatické ani tiskové chyby.

Styl vyjadřování je odborný, ovšem místy se jeví autorčino porozumění tomu, co vyjadřuje, jako nedostatečné. Např. když na konci Úvodu uvádí: „Obecně lze některé výstupy generalizovat.“ Nejasný je obsah věty na s. 11: „Filosofie by měla hledat podle mého názoru důležité průsečky shody dnešní společnosti na svou existenci a tyto dále rozvíjet.“ Na téže straně není jasné, co je míněno větou, že „...filosofie by neměla směřovat k formulaci jednotlivých konkrétních kroků, proudů či názorů.“ Prosim autorku, aby smysl těchto vět vysvětlila při obhajobě a prokázala tak, že rozuměla tomu, co napsala.

Obsahová stránka:

Po obsahové stránce je práce pokusem o filosofickou reflexi současného systému výchovy a vzdělávání v naší společnosti. Ačkoliv jednotlivé kapitoly naznačují systematický postup analýzy zvoleného problému, text postupuje nesystematicky, jednotlivé rekapitulované pohledy různých autorů nejsou důsledně srovnávány a autorka neukazuje, co z takového srovnání plyne pro vlastní téma práce.

Navíc v některých částech podává neúplný obraz zkoumaného problému. Např. v kapitole o historii filosofické reflexe výchovy a vzdělávání vynechává takové autory, jako je J. J. Rousseau a jeho vztah ke křesťanskému versus novověkému pohledu na člověka, v 19. a 20. století chybí analýza vztahu tehdejšího stavu bádání v psychologii učení k Herbartovu systému nebo pragmatiké filosofie k některým alternativním směrům. Diskutativní je její pojetí filosofické reflexe výchovy a vzdělávání ve vybraných alternativních pedagogických směrech. Chybí filosofická východiska pedagogiky M. Montessori nebo waldorfského školství. Není totiž jasné, zda jde autorce o filosofii, kterou ta která alternativní škola vyvíjí vzhledem k chápání osobnosti žáka, nebo zda jde o filosofická východiska těchto škol, na kterých jsou postaveny.

Text činí dojem, že jde spíše o filosofickou reflexi praxe výchovy a vzdělávání, resp. o vymezení filosofických jevů a jejich porozumění v různých systémech výchovy a vzdělávání. Tak hovoří často o svobodě žákovy osobnosti nebo o morálním aspektu výchovy, aniž by vztahy těchto pojmů nějak logicky uspořádala. Navíc zaměňuje etický rozměr výchovy s etickou výchovou jako takovou apod. Vzniká tak konglomerát různě orientovaných textů, které netvoří celek s jasnějším vymezením částí, které by mu byly podřízeny. Jindy zase jí formulovaný cíl filosofie výchovy neodpovídá cílům, které formulovala jinde (např. na s. 35).

Závažnější připomínku mám k empirické části práce, kde autorka volí kombinaci kvantitativního a kvalitativního výzkumu. Dvě případové studie spočívající v rozhovoru s vybranými učiteli jsou však pouze volným převyprávěním obsahu rozhovoru, nikoliv vážně míněnou kvalitativní analýzou, čímž nesplňují požadavky na kvalitativní výzkum. Chybějící statistické zpracování v kvantitativní části výzkumu lze vysvětlit lapidárními rozdíly v četnostech, dle kterých lze na statistickou významnost usoudit. Chybí však např. informace o návratnosti dotazníků.

Závěr:

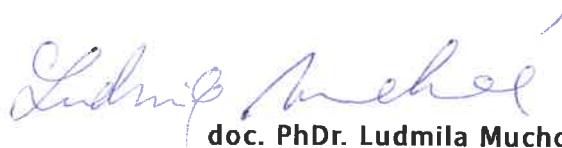
Práce vykazuje nedostatky zejména ve svém obsahovém aspektu. Na čtenáře činí dojem, že autorka popisuje spíše chaoticky filosofické fenomény, které sice vyhledává v různých pedagogických systémech, ale přitom nerozumí vlastním filosofickým východiskům těchto systémů, nebo je alespoň neuvádí.

Otázky do diskuse:

S odkazem na s. 35: Jde ve výchově o úspěch dětí v životě, nebo (ještě) o něco jiného?
O odkazem na s. 36 – 37: Pod jaký proud filosofie výchovy by zařadila křesťanské pedagogické směry? Pod jaký proud by zařadila filosofický kruh kolem J. Patočky a R. Palouše v ČR?

Navrhovaná známka:

dobře

doc. PhDr. Ludmila Muchová, Ph.D.